

Sygn. akt I ACa 1835/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Kuberska

Sędziowie: SA Anna Cesarz

del. SO Jacek Pasikowski (spr.)

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **S. C. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 23 października 2014 r. sygn. akt II C 1221/14

I. oddala apelację;

II. nie obciąża S. C. (1) kosztami postępowania apelacyjnego;

III. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata A. S., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w S. kwotę 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

IV. prostuje oczywistą niedokładność zawartą w punkcie 5 zaskarżonego wyroku poprzez dodanie po słowach „nieruchomości obciążonej hipotecznie” sformułowania: „położonej w R. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta LD 1G/ (...)”.

Sygn. akt I ACa 1835/14

UZASADNIENIE

W pozwie w postępowaniu nakazowym z dnia 17 lipca 2013 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od S. C. (1), jako dłużnika hipotecznego, kwoty 211.956,81 złotych z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania tytułem spłaty pożyczki hipotecznej zaciągniętej przez męża pozwanej S. C. (2).

W dniu 23 lipca 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny wydał w postępowaniu nakazowym nakaz zapłaty uwzględniający w całości żądania pozwu.

Po wniesieniu przez pozwaną zarzutów i przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 23 października 2014 roku utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 23 lipca 2013 roku zastrzegając w punkcie 5 S. C. (1) prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości obciążonej hipotecznie, a nadto zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 7.217,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, nie obciążył pozwanej kosztami sądowymi oraz przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi S. C. (1) ustanowionemu z urzędu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia i rozważania:

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła w dniu 25 stycznia 2011 roku z S. C. (2) umowę pożyczki hipotecznej w kwocie 198.574,34 złotych, której spłata miała nastąpić w miesięcznych ratach do dnia 15 stycznia 2031 roku.

Spłata pożyczki zabezpieczona została między innymi poprzez ustanowienie hipoteki zwykłej w kwocie 198.574,34 złotych i hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 99.290,00 złotych na będącej własnością S. C. (1) nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...).

Pozwana, jako właścicielka, wyraziła zgodę na obciążenie nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...) hipotekami opisanymi w umowie pożyczki, a w szczególności w dacie zawarcia umowy, to jest 25 stycznia 2011 roku, podpisała wystawione przez stronę powodową oświadczenie upoważniające (...) do dokonania wpisów hipotek w księdze wieczystej, które to wpisy faktycznie zostały dokonane.

S. C. (2) nie spłacał rat pożyczki i dlatego powód pismem z dnia 1 marca 2013 roku wypowiedział pożyczkobiorcy umowę pożyczki wskazując stan zadłużenia na kwotę ogółem 201.534,80 złotych. Sąd Rejonowy w Zgierzu postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 roku nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu numer (...) wystawionemu przeciwko S. C. (2).

W dniu 12 lipca 2013 roku powód złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko S. C. (2), a w tej dacie kwota zadłużenia pożyczkobiorcy wynosiła ogółem 211.956,81 złotych.

Jednocześnie powód podjął działania mające na celu uzyskanie zaspokojenia z nieruchomości pozwanej obciążonej hipotekami to jest pismem z dnia 22 kwietnia 2013 roku wezwał pozwaną - jako dłużnika rzeczowego - do spłaty zadłużenia, a przedmiotowe wezwanie pozostało bez odpowiedzi. Następnie po wydaniu w niniejszej sprawie w dniu 23 lipca 2013 roku nakazu zapłaty wszczęto postępowanie egzekucyjne w ramach, którego dokonano oględzin nieruchomości pozwanej obciążonej hipoteką umowną zwykłą i hipoteką kaucyjną.

Na dzień 9 października 2014 roku ogólne zadłużenie S. C. (2) wobec powodowego Banku wynosiło 255.958,93 złotych.

Odpis pozwu w przedmiotowej sprawie został pozwanej doręczony w dniu 31 lipca 2013 roku.

Po przeprowadzeniu oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest zasadne w całości, a faktyczną podstawą odpowiedzialność pozwanej jest ustanowiona na podstawie art. 65 i następnych ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.), hipoteka zwykła i hipoteka umowna kaucyjna na nieruchomości, której S. C. (1) jest właścicielką. Powyższe hipoteki zabezpieczają bowiem realizację umowy pożyczki zawartej w dniu 25 stycznia 2011 roku pomiędzy powodem, a mężem pozwanej.

Sąd I instancji zaznaczył, że z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 roku o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), instytucja hipoteki kaucyjnej została zniesiona, to jednak na mocy art. 10 ust. 2 tejże ustawy, do hipotek kaucyjnych powstałych wcześniej, utrzymano przepisy w dotychczasowym brzmieniu.

Pozwana z racji ustanowienia opisanych wyżej hipotek pozostaje zatem dłużnikiem rzeczowym powoda. Sens hipoteki polega na tym, że wierzyciel może uzyskać zaspokojenie od dłużnika rzeczowego – do wysokości hipoteki – pomimo

tego, że żaden stosunek obligacyjny pomiędzy nimi nie istnieje. W przedmiotowej sprawie skoro S. C. (1) nie jest dłużnikiem osobistym powoda, a jedynie dłużnikiem rzeczowym, jej odpowiedzialność jest ograniczona w zakresie hipoteki zwykłej do kwoty 198.574,34 złotych i hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 99.290,00 złotych.

Odpowiedzialność dłużnika osobistego wynika ze stosunku obligacyjnego, który stał się podstawą zaciągnięcia długu. Z kolei dłużnik rzeczowy (hipoteczny) ponosi odpowiedzialność wobec wierzyciela, któremu przysługuje wierzytelność zabezpieczona hipoteką, tylko z nieruchomości obciążonej hipoteką. Odpowiedzialność tego dłużnika wynika ze stosunku hipoteki. Każdy zatem z dłużników odpowiada wobec wierzyciela na podstawie innego stosunku prawnego.

Po stronie dłużnika osobistego i dłużnika rzeczowego zachodzi wobec braku w ustawie przepisu, który by przewidywał solidarną odpowiedzialność tych dłużników tzw. solidarność in solidum, do której mają zastosowanie odpowiednie przepisy o solidarności biernej, w tym przepis art. 366 k.c. Wierzyciel może z nadejściem terminu płatności, jeżeli nie otrzyma zapłaty od dłużnika osobistego, a dłużnik hipoteczny nie jest zarazem osobistym, według swojego uznania, wytoczyć powództwo przeciwko dłużnikowi hipotecznemu na podstawie stosunku hipoteki o zapłatę sumy hipotecznej z zagrożeniem egzekucji z przedmiotu hipoteki.

W przedmiotowej sprawie, nie ulega wątpliwości, że S. C. (1) ustanowiła hipotekę na swojej nieruchomości położonej w R., a Sąd Okręgowy za nietrafny uznał zarzut pozwanej jakoby umowa kredytu została skutecznie wypowiedziana jedynie w stosunku do S. C. (3). W myśl dominującego stanowiska doktryny prawa, doręczenie odpisu pozwu należy traktować na równi z wypowiedzeniem. Zatem właściciel nieruchomości w zasadzie nie może bronić się zarzutem, że wypowiedzenie jest nieskuteczne wobec niego. Pozwana otrzymała wezwanie do zapłaty zawierające informację o braku spłaty zabezpieczonej hipotecznie należności przez dłużnika głównego, a następnie odpis pozwu, co wypełniło przesłanki z art. 78 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. W związku z powyższym, wierzytelność powoda jest również wymagalna w stosunku do pozwanej.

Pozwana nie przedstawiła także żadnych dowodów w tym chociażby własnych wyliczeń, które w sposób wiarygodny podważyłyby kwotę wskazywaną przez stronę powodową. Z załączonej do akt umowy kredytu, harmonogramu spłat rat oraz z zestawienia wpłat dokonywanych przez dłużnika głównego, wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że dochodzona pozwem kwota jest uzasadniona.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w nienieszej sprawie w dniu 23 lipca 2013 roku, zaś wobec ponoszenia przez pozwaną odpowiedzialności jako dłużnik rzeczowy w punkcie 5 wyroku zgodnie z art. 319 k.p.c. zastrzeżono prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na powyższe ograniczenie odpowiedzialności.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zostało wydane przez Sąd I instancji na podstawie art. 102 k.p.c.. który wskazał, że wprawdzie pozwana przegrała sprawę w całości, to jednak ze względu na swoją sytuację materialną i życiową opisaną w oświadczeniu majątkowym, nie byłaby w stanie ponieść wszystkich kosztów procesu. Wobec powyższego, Sąd obciążył pozwaną jedynie obowiązkiem zwrotu uiszczonej przez powoda opłaty od pozwu w postępowaniu nakazowym i kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok z dnia 23 października 2014 roku w części (punkt 1 i 2), to jest w zakresie utrzymania w mocy nakazu zapłaty z dnia 23 lipca 2013 roku oraz obciążenia kosztami zastępstwa procesowego S. C. (1) apelacją zaskarżyła pozwana zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz.707 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie powództwa pomimo tego, że powód dokonał wypowiedzenia umowy jedynie w stosunku do dłużnika osobistego S. C. (2), a nie dokonał go w stosunku do dłużniczki rzeczowej;
2. naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na teść orzeczenia, to jest:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wbrew zasadom logiki oraz doświadczenia życiowego przez uznanie, że powód pismem z dnia 22 kwietnia 2013 roku wypowiedział umowę w stosunku do pozwanej, podczas gdy w ocenie strony pozwanej zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na podzielenie powyższego stanowiska Sądu,

- art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów, celem obliczenia zadłużenia pozwanej z tytułu umowy pożyczki.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa i obciążenie strony powodowej kosztami postępowania, a w wypadku oddalenia apelacji wniosła o nieobciążanie pozwanej kosztami postępowania i przyznanie wynagrodzenia pełnomocnikowi z urzędu S. C. (1) za udział w postępowaniu apelacyjnym

Strona pozwana podczas rozprawy w dniu 28 sierpnia 2015 roku wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, a jednocześnie zażądała jednoznacznego określenia w punkcie 5 zaskarżonego wyroku nieruchomości do której ogranicza się odpowiedzialność rzeczowa pozwanej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Skarżąca podnosi zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. W pierwszej kolejności należy zatem odnieść się do ich treści, bowiem tylko prawidłowo ustalony stan faktyczny daje podstawę do kontroli poprawności zastosowania prawa materialnego. Ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny Sąd Apelacyjny przyjął za własny bowiem wyprowadzony on został z dowodów, których ocena odpowiada wszelkim wskazaniom powołanego wyżej przepisu. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1996 r., II CRN 173/95, Lex nr 1635264). Skuteczne przedstawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (orzeczenia Sądu Najwyższego: z 5 dnia sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000, nr 19, poz. 732; z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000, nr 10, poz. 189; z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, Lex nr 53136; z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, Lex nr 56096).

Rozpoznanie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny musi jednak powiązać z zarzutem naruszenia prawa materialnego to jest art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, albowiem powyższe podstawy apelacji pozostają ze sobą w nierozzerwalnym związku. W odniesieniu do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. pozwana w apelacji próbowała wykazać, że niewłaściwym jest uznanie przez Sąd I instancji za wypowiedzenie umowy w stosunku do dłużnika rzeczowego pisma powoda z dnia 22 kwietnia 2013 roku, gdyż z treści przedmiotowego pisma wynika, że jest ono jedynie wezwaniem do zapłaty, a brak w jego treści oświadczenia o wypowiedzeniu przez powodowy Bank umowy dłużnikowi rzeczowemu. Tym samym skoro art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wymaga bezpośredniego skierowania wypowiedzenia do właściciela nieruchomości stanowiącej przedmiot hipoteki, a takie wypowiedzenie nie zostało dokonane powództwo strony powodowej jest przedwczesne.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy bezspornym jest, że za zgodą S. C. (1) powód uzyskał wpis hipotek na będącej własnością pozwanej nieruchomości w R., a obie hipoteki zabezpieczyły pożyczkę udzieloną jej małżonkowi S. C. (2). Podnoszone w treści uzasadnienia apelacji twierdzenia, że pozwana nie wyrażała zgody na ustanowienie przedmiotowych hipotek uznać należy za całkowicie gołosłowne, a także nie będące przedmiotem zarzutów apelacji.

W toku postępowania nie podnoszono twierdzenia, że pozwanej nie zostało doręczone pismo powoda z dnia 22 kwietnia 2013 roku, które wskazywało, że wobec braku spłaty przez S. C. (2) pożyczki hipotecznej udzielonej na podstawie umowy z dnia 25 stycznia 2011 roku pozwana została wezwana jako dłużnik rzeczowy do spłaty zadłużenia w kwocie 204.332,62 złote. Rozważenia zatem wymaga czy pismo z dnia 22 kwietnia 2013 roku spełnia wymogi wypowiedzenia o którym mowa w art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Podstawowym uprawnieniem wierzyciela z tytułu hipoteki jest prawo dochodzenia zaspokojenia z obciążonej nieruchomości, a podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy przeciwko właścicielowi obciążonej nieruchomości. Taki tytuł należy uzyskać przeciwko właścicielowi nieruchomości obciążonej hipoteką także wtedy, gdy nie jest on dłużnikiem osobistym z tytułu zabezpieczonej wierzytelności. Wedle bowiem ugruntowanego stanowiska judykatury powództwo wierzyciela hipotecznego przeciwko właścicielowi obciążonej nieruchomości jest powództwem o zasądzenie świadczenia pieniężnego zarówno w przypadku, gdy jest on dłużnikiem osobistym, jak i wtedy, gdy odpowiada tylko rzeczowo (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2003 r. o sygn. akt V CK 19/02, Lex nr 602311). Trafnie wskazał Sąd Okręgowy, że pozwana jako dłużnik rzeczowy odpowiada na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym, w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, a także z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości.

Wierzyciel hipoteczny może dochodzić zaspokojenia jedynie wówczas, gdy jego wierzytelność istnieje i jest wymagalna. To, że wierzytelność strony powodowej istnieje, nie było na gruncie rozpoznawanej sprawy kwestionowane. Natomiast przy ocenie czy wierzytelność hipoteczna jest wymagalna uwzględnić należy brzmienie art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Zgodnie z jego treścią jeżeli wymagalność wierzytelności hipotecznej zależy od wypowiedzenia przez wierzyciela, wypowiedzenie jest skuteczne względem właściciela nieruchomości niebędącego dłużnikiem osobistym, gdy było dokonane w stosunku do niego. Celem powyższej regulacji jest ochrona interesów właściciela obciążonej nieruchomości, który nie jest dłużnikiem osobistym. Przepis ten ma chronić właściciela nieruchomości przed skutkami wcześniejszej wymagalności zabezpieczonej wierzytelności, gdy wynika to z jednostronnej czynności wierzyciela hipotecznego. W rozpatrywanej sprawie umowa pożyczki S. C. (2) (dłużnika osobistego) została wypowiedziana przez bank z uwagi na brak spłaty kredytu, a zatem w okresie wcześniejszym, aniżeli wynikało to z umowy, co nie było kwestionowane przez pozwaną. Dlatego też wobec skarżącej winno nastąpić wypowiedzenie umowy, aby miała świadomość zaktualizowania się jej odpowiedzialności rzeczowej. Użyty w cytowanym wyżej przepisie termin "wypowiedzenie" należy rozumieć szeroko. Chodzi mianowicie o każdą jednostronną czynność, która bezpośrednio prowadzi do tego, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką staje się wymagalna. Wypowiedzenie może polegać na złożeniu oświadczenia woli w wykonaniu uprawnienia kształtującego lub dokonaniu zbliżonej czynności (art. 455 k.c.). Przesłanki art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece są spełnione wtedy, gdy oświadczenie wierzyciela dotyczące wypowiedzenia zostanie doręczone właścicielowi nieruchomości niebędącemu dłużnikiem osobistym w taki sposób, aby zgodnie z art. 61 § 1 k.c. mógł zapoznać się z jego treścią. Zwrócić jednocześnie należy uwagę, że jest to czynność niezależna od wypowiedzenia wierzyciela w stosunku do dłużnika osobistego. Natomiast stosownie do okoliczności, zawiadomienie właściciela nieruchomości przez wierzyciela, że wierzyciel dokonał wypowiedzenia w stosunku do dłużnika osobistego, może być uznane zgodnie z art. 65 § 1 k.c. za osobne oświadczenie wierzyciela dotyczące wypowiedzenia skierowane do właściciela nieruchomości. Podkreślić należy, że jeżeli wierzyciel nie dokona wypowiedzenia względem właściciela nieruchomości zgodnie z cytowanym art. 78 ust. 1, zabezpieczona wierzytelność nie staje się wymagalna w stosunku do takiego właściciela i wierzyciel nie może jeszcze domagać się od niego zaspokojenia z obciążonej nieruchomości. W stosunku do właściciela nieruchomości odsetki za opóźnienie można naliczać dopiero wtedy, gdy względem niego wierzytelność stała się wymagalna.

W realiach niniejszej sprawy skierowane do pozwanej pismo (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z dnia 22 kwietnia 2013 roku nie zawiera jednoznacznego oświadczenia powodowego Banku o "wypowiedzeniu" umowy wobec dłużnika hipotecznego, a jedynie informację o zaprzestaniu spłaty przez S. C. (2) pożyczki i wezwanie do

zapłaty kwoty 204.332,62 złote, a zatem kwoty wyższej, niż wynikająca z umowy zawartej w dniu 25 stycznia 2011 roku. Wysokość pożyczki musiała być znana pozwanej, albowiem podpisała także w dniu 25 stycznia 2011 roku oświadczenie dotyczące wpisu hipoteki (k. 139). W tym miejscu należy zatem odpowiedzieć na podstawowe pytanie: jaki był cel kierowania pisma z dnia 22 kwietnia 2013 roku przez powodowy Bank do pozwanej? Reguła zawarta w art. 65 § 1 k.c. wymaga, aby oświadczenie woli tłumaczyć tak, jak tego wymaga ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. Kryterium zasad współżycia społecznego oznacza potrzebę tłumaczenia oświadczeń z zachowaniem zasad etycznych przestrzeganych w społeczeństwie. Zasady te mogą wyłączać możliwość wykładni prowadzącej do nierównego traktowania stron lub takiego tłumaczenia niejasnych oświadczeń woli, które prowadziłyby do uprzywilejowania jednej strony. Skoro zatem pismo z dnia 22 kwietnia 2013 roku jest skierowane przez wierzyciela hipotecznego do dłużnika rzeczowego, odwołuje się do ustanowionych hipotek, wskazuje na zaprzestanie spłaty pożyczki przez dłużnika osobistego, zobowiązuje do zapłaty kwoty wyższej niż udzielona pożyczka i wskazuje na podjęcie przez powodowy Bank czynności egzekucyjnych wobec obciążonej hipotecznie nieruchomości to w ocenie Sądu Apelacyjnego nie można mieć wątpliwości, że przedmiotowe pismo faktycznie jest "wypowiedzeniem" o którym mowa w art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. W praktyce bankowej nie można doszukiwać się działań nieracjonalnych, a takim byłoby jedynie powiadamianie pozwanej o wysokości zobowiązania jej małżonka i zaprzestaniu przez niego spłaty pożyczki. Co znamienne podczas rozprawy apelacyjnej S. C. (2) został przez pozwaną ustanowiony jej pełnomocnikiem i wskazał, że małżonkowie C. mają pełną wiedzę o braku spłaty zobowiązań wynikających z będącej przedmiotem sporu umowy pożyczki.

Przyjmując nawet, wbrew powyższym rozważaniom, że pismem z dnia 22 kwietnia 2013 roku nie dokonano skutecznego wypowiedzenia wobec dłużnika rzeczowego, to i tak nie można jednak uznać, że takie wypowiedzenie ostatecznie nie nastąpiło, na co wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji. W doktrynie przyjmuje się bowiem, że nawet samo doręczenie przez sąd właścicielowi nieruchomości odpisu pozwu wierzyciela można uznać za równoznaczne z doręczeniem mu oświadczenia w sprawie wypowiedzenia (J. Pisuliński, w: System prawa prywatnego, t. 4, s. 875; Komentarz do art. 78 u.k.w.h., Legalis). Odpis pozwu w przedmiotowej sprawie wraz z odpisem nakazu zapłaty z dnia 23 lipca 2013 roku został pozwanej doręczony w dniu 31 lipca 2013 roku.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów celem ustalenia wysokości jej zobowiązania zarzut ten należało uznać za całkowicie bezpodstawny. Zgodnie z przytoczonym przepisem przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Każda zatem ze stron sporu winna wskazać dowody potwierdzające jej twierdzenia. Podkreślenia jednak wymaga okoliczność, że niniejsza sprawa jest rozpoznawana w następstwie wniesienia przez pozwaną zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, co w istotny sposób wpływa na dopuszczalność zgłaszanych wniosków dowodowych i twierdzeń. Art. 493 § 1 k.p.c. wprowadza prekluzję dotyczącą zarzutów i twierdzeń odnoszących się do okoliczności faktycznych oraz powoływania dowodów na ich poparcie. Nowe zarzuty i okoliczności niepowołane w zarzutach mogą być wzięte pod uwagę, a dowody na ich poparcie przeprowadzone jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać lub potrzeba ich powołania wynikła później. Powód w treści pozwu, a także w załączonym do niego, skierowanym do S. C. (1), wezwaniu do zapłaty z dnia 22 kwietnia 2013 roku jednoznacznie określił jakie należności obejmuje powództwo. Pozwana zarówno w pierwotnie wniesionych zarzutach, pomimo doręczenia odpisu nakazu zapłaty ze stosownym pouczeniem, jak i jej pełnomocnik z urzędu w zarzutach załączonych do wniosku o przywrócenie terminu do ich wniesienia, w jakikolwiek sposób nie kwestionowała wysokości dochodzonego roszczenia, a w szczególności nie złożyła wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów celem ustalenia prawidłowości wyliczeń powoda. Zasadnie zatem Sąd I instancji postanowieniem wydanym podczas rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku oddalił przedmiotowy wniosek, zgłoszony także na tej rozprawie, jako spóźniony. Pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zwróciła sądowi uwagi na uchybienie tą decyzją przepisom postępowania, wnosząc zastrzeżenie do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. Cytowany przepis wprowadza prekluzję zarzutów dotyczących niektórych naruszeń prawa procesowego skutkującą, przy braku zgłoszenia przez stronę zastrzeżenia, bezpowrotną utratą możliwości powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, a więc także w postępowaniu apelacyjnym, chyba że chodzi o przepisy prawa procesowego, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z

urzędu, albo że strona nie zgłosiła zastrzeżeń bez swej winy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 185/09, Monitor Prawniczy 2009/20/1082; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, niepubl.). Jednocześnie wskazać trzeba, iż zaistnienia tych ostatnich okoliczności apelująca nie próbowała nawet podnosić.

W tym stanie rzeczy, wniesiona przez pozwaną apelacja podlegała oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c., jako pozbawiona uzasadnionych podstaw prawnych.

W punkcie II wyroku orzeczono o kosztach postępowania apelacyjnego stosownie do dyspozycji art. 102 k.p.c. Stosując zasadę słuszności Sąd Apelacyjny miał na względzie przede wszystkim brak wskazania w treści pozwu ograniczenia odpowiedzialności pozwanej do nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), co mogło wywoływać uzasadnione przekonanie, że odpowiedzialność ponosi z całego majątku, a także stan rodzinny (troje małoletnich dzieci) i sytuację majątkową S. C. (1), której jedynym dochodem jest zasiłek rodzinny w kwocie 369,00 złotych miesięcznie.

Z kolei w punkcie III rozstrzygnięto o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwaney z urzędu w postępowaniu apelacyjnym. Zgodnie z § 2 ust. 3, § 6 ust. 7 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348) koszty te wyniosły 6.642,00 zł i obejmują 23% podatek od towarów i usług.

Ponadto uwzględniając wniosek strony powodowej złożony podczas rozprawy apelacyjnej, na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. w związku z art. 319 k.p.c., dokonano sprostowania oczywistej niedokładności rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 5 zaskarżonego wyroku poprzez jednoznaczne oznaczenie określenie przedmiotu do którego ograniczona jest odpowiedzialność pozwanej, jako dłużnika rzeczowego.